

IZHAJA OB
ČETRTKIHUREDNIŠTVO IN UPR.
LJUBLJANA, BREG 10
POŠT. PREDAL. ŠT. 345
RAČ. POŠT. HDAN. V
LJUBLJANI ŠT. 15.393

DRUŽINSKI TEDNIK

ILUSTROVAN TEDNIK ZA POUK IN ZABAVO

POSAMEZNA
ŠTEV. 2 DINNAZGONINA 1 LETO
80, 1/2 LETA 40, 1/4 LE
TA 20 DIN V ITALIJI
NA LETO 40 L. FRAN
CUI 60 F. AMERIKI 2 \$

IV. leto

V Ljubljani, 10. marca 1932

Štev. 11

Kako so v Ukrajini morili Žide

Strašna slika človeškega zverinstva

(Glej stran 2)

Pustolovec

Po resničnem dogodku

Šele pred nekaj dnevi se je Frank vrnil v domovino. Iz razlogov, ki ne spadajo v okvir tega pripovedovanja, je bil pred leti odšel v Ameriko; potlej pa so mu tam postala tla prevročna. Iz mnogoletnih izkušenj je Frank vedel, kaj mu je v takem primeru storiti: ohladil si je vroče podplate na krovu oceanskega parnika in se izkrcal v domovini z dostojanstvom, s kakršnim razpolaga le gentleman — ki ni gentleman.

Razigrane volje je stopil v elegantno kavarno. Ker je bil zal dečko in vrhu tega izbrano obleden, ni bilo ženske, ki se ne bi bila ozrla po njem.

Frank je v trenutku preletel lokal. Bil je natrpano poln. Le en stol je bil še prazen: za mizo je sama sedela mlada dama. Frank se je korektno priklonil in prosil dovoljenja, da sme prisesti.

Ko je naročil natakarju, si je ogledoval svojo sosedo. Bila je mlada, prikupna in na oko zelo spodobna. Njena obleka je bila preprosta in se je videla že nekoliko ponošena; zato se je zdelo tem bolj nenavadno, da se leskeče na njeni levici velik demant v platinastem okovu. Prstan je bil brez dvoma pristen — saj je bil Frank tako rekoč v tej stroki doma!

Njegovo zanimanje za mlado damo je tako še naraslo. In ker ni bil neroden človek, se je kaj kmalu zapletel v pogovor z lastnico dragocenega prstana.

Toda to, kar mu je mlada dama z globoko rdečico povedala, ni bilo prav nič veselo: oče ji je v vojni padel, doma ji leži bolna mati, sama pa je brez službe, ker se ni naučila drugega kakor klavirja. Za to pa v teh hudih časih nihče ne čuti potrebe.

„Strašno je to,“ mu je pripovedovala, komaj premagovaje solze, „da moram vsak dan gledati, kako mati trpi, pomagati ji pa ne morem!“

„Zakaj pa ne prodaste tega dragocenega prstana?“ se je začudil Frank.

„Ah — ko pa ni pristen!“ je žalostno odvrnila.

„Kaaaj?“ se je začudil Frank. „Če ta prstan ni pristen, gospodična, potem mi z isto pravico lahko rečete, da sem se šele včeraj rodil!“

Bolestno se je nasmehnila.

„Res ste v zmoti, gospod — ta prstan mi je dala moja mati, in kadarkoli sem ji kaj rekla o njem, mi je vselej zatrjevala, da ni pristen... drugače...“

Frank se je zresnil — to se je pri njem zmerom zgodilo, kadar je šutil dobro kupčijo. In tu se bo dala napraviti — naj ga vrag vzame, če ne! Nenadoma je postal še bolj očetovski, še resnejši.

„Dovolite, gospodična,“ je rekel, „nekaj bi vam predlagal. Idiva kar koj k zlatarju in dajva mu preceniti prstan. In potem mi ga oštropite za... nu, recimo, za 75 odstotkov cenjene vrednosti. Saj sem vas le jaz opozoril na njegovo vrednost, in če človek kaj kupi pod roko, mora vendar ceneje dobiti.“

Dama se mu je nejeverno nasmehnila.

„To uslugo vam rada storim, čeprav že v naprej vem, da se bova le osmešila!“

Frank je poklical natakarja in pihal kot kavalir seveda tudi za mlado damo.

Na Glavnem trgu sta stopila v razkošno zlatarsko trgovino. Ko sta zlatarju povedala, zakaj sta prišla, je mož vzel prstan in ju prosil, naj malo potrpi.

Minuta je minevala za minuto. Dama je bila v vidni zadregi, Frank pa, ki je bil trdno prepričan, da ima prav, si je mirno prižgal cigareto.

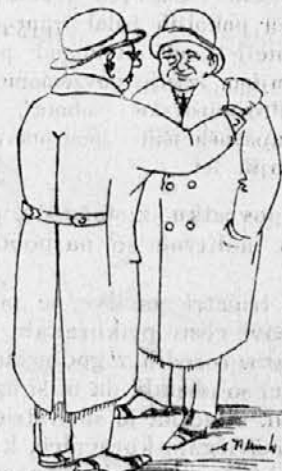
Naposled se je zlatar vrnil in povedal, da bi bil pripravljen dati za prstan sedem tisoč dinarjev.

„Če bi sedem tisoč dal,“ si je mislil Frank, „jih je vreden najmanj deset.“ Na glas pa je rekel, da si bo premislil. Nato se je z mlado damo poslovil in jo povabil s seboj v restoracijo.

„Nu, kaj rečete, gospodična?“

Dama je žarela po vsem obrazu.

„Saj skoraj verjeti ne morem — o, kako se bo mati veselila!“

Praktično

„Imaš kakšno cigareto?“

„Ne.“

„Kaj mar ne kadiš?“

„O, pač; toda s seboj nosim samo žveplenke.“

„Torej velja, kakor sva se dogovorila: sto dolarjev, iz roke v roko?“

Od veselja je tlesnila z rokami.

„Seveda! Kolika sreča, zdaj bo moja mati spet zdrava!“

Frank je potegnil listnico iz žepa in ji dal dolarski stotak, nakar je dama snela prstan s prsta in mu ga položila v roko. Zdajci pa se je zresnila.

„Tako dobri ste bili z menoj,“ je zašepetala, „ali vas smem... ali vas lahko...“ njena glavica, vsa zardečla, se je ljubko pobesila, „ali se ne bi kdaj sestala?“

Frank se je čutil počaščenega.

„O, prosim, gospodična!“ je veselo odgovoril. „To se razume! Če vam je prav, reciva jutri ob petih popoldne na vogalu zraven zlatarja, kjer sva pravkar bila.“

Ko se je mlada dama vsa vesela poslovila, si je Frank naročil še eno steklenico vina in si prižgal smotko. Kake pol ure je tako počakal, nato pa je v drugič stopil k zlatarju.

„Premislil sem se,“ je rekel, „vseeno bi prstan prodal.“

Zlatar je prikimal in vzel prstan. Zdajci pa je nabral obrvi.

„Gospod! Kaj hočete res ta le prstan prodati?“

„Seveda,“ je odgovoril Frank, nekoliko presenečen, „zakaj se vam to čudno zdi?“

„Kaj takega! Kakor da ne bi vedeli, da ste mi prej pokazali čisto drugi prstan! Gromska strela!!! Malo prehuda je ta, gospod, in moral bi vas prav za prav —“

Frank ni slišal več. Zavihal si je ovratnik suknje, potegnil klobuk na čelo in naglo izginil v cestno vrvenje. Taka sleparka! Le kako se mu je moglo zgoditi, da mu je podteknila imitacijo! In za ta pločevinasti prstan je žrtvoval svoj najbolj uspeli ponarejeni dolarski stotak!

Phot. Ufa

Ljubljanka našega občinstva Lilian Harvey

Ali smo res hujši od zveri?

Kako so v Ukrajini morili Žide

Ukrajinec Samuel Schwarzbard je 26. maja 1928 ustrelil ukrajinskega hetmana Petljuro iz maščevanja za pokolje Židov v letu 1919. Pred kratkim je o teh pokoljih izdal francoski pisatelj Louis Rouband posebno knjigo. Iz nje povzemamo popis „Proskurovske sobote“, enega najstrašnejših „pogromov“ zadnjih let.

Po povratku iz sinagoge, po kosilu in molitvah so najpobožnejši legli.

Ob tričetrt na dve je po Aleksandrovi cesti prikoralala brigada v četrverredih z godbo na čelu.

Pešci so obstali, da bi si ogledali sprevid. Mladina je šla vstric s kozaki in žvižgala koračnico, ki jo je igrala godba. Otroci so posnemali trobente, trobeč v pesti. Zada so vlekli mule bolniške sani.

Ko je prišla godba na konec Aleksandrove ceste, se je začul ukaz, ki so ga voditelji oddelkov drug za drugim ponovili:

„Stoj!“

Nato so v največjem miru nastale skupine po pet mož. Največji ali najstarejši vojak je prevzel vodstvo. Vse te patrulje so se razdelile po stranskih ulicah in odkorakale molče proti „Gosjemu okraju“, židovskemu delu mesta.

*

Tam so siromašne, nizke hiše v eno nadstropje, ki se stiskajo skupaj, kakor bi hotele druga drugo podpirati in ogrevati. Tako se gnetejo v malih ulicah brez imena, vzporedno in pravokotno s Soborno cesto. Na vratih so tolkači ali pa zvonci.

Vodja patrulje potrka z revolverjevim kopitom. Schenkmanova žena zakliče:

„Mojzes, odpri!“

Čuje se nekaj kakor pogovor: „Ne, ne on, jaz grem!“

Čuli so že take udarce na vrata, videli so že vojake, ki so korakali s trobojnicami!

Z razkuštranimi lasmi begajo ženske in kriče: „Pogrom! Pogrom!“

Gospa Schenkmanova se pogaja skozi vrata: „Ne smem odpreti! Mož je v postelji!“

„Odprite na zapoved Semosenka, hetmana Petljurove armade.“

Zapah odneha in ključ se počasi obrne. Velika izba. Dve leseni postelji z rdečima pernicama, miza, nobene preproge na stolčenihih ilovnatih tleh.

Trije možje vstopijo. Dva stražita vrata in vsi imajo gole sablje v rokah. Opirajo se nanje kakor na palice.

Na postelji pri zidu se odraža z bele rjuhe velika črna brada gospoda Schenkmanova:

„Gospodje kozaki, mi smo prijatelji. Razen boljševikov nikogar ne sovražimo. Naj živi hetman Semosenko! Naj zdravstvuje!“

Vodja oddelka pa zaslišuje: „Koliko vas je?“

Gospod in gospa Schenkmanova pomišljata: „Otrok ni doma; sama sva. Joj... gospod... joj... ne, ne!“

Krik groze.

„Pomagajte!“

Vodjeva sablja je z vso silo padla na Židov obraz, enkrat, dvakrat; lobanja je razklana, brada krvava.

Žena je padla na tla, in jela kozaku poljubljati čevlje. Odpravil jo je z brco, pognal v kot in zarezal s sabljo v telo.

Tedaj se prikažejo mali Mojzes in njegove sestrice izpod postelje in plašno zlezejo k materi: „Mama! Mama!“

Vodja ukazuje: „Obrnite se!“

Še trije, štirje, pet udarcev s sabljo na klečočce otroke.

„Končano!“

Schenkmanova hiše je očiščena.

*

Pri Bleckmannovih so hajdamaki pobili vso družino. Očeta, mater in tri otroke.

„Nikogar ni več!“

Hočejo oditi. Toda moža, ki stražita vrata na cesto, pripeljeta dekletce, blede, kuštravih las. Prijela sta jo, ko je skočila skozi okno sosedne sobe. Da bi si izprosila življenje, poljublja vojakom roke.

„Čakaj, ti ostaneš tu, da boš varovala hišo!“

„Nikar me ne ubijte!“

„Saj ti pravim, da te ne bomo; samo tepena boš.“

Možje tolčejo z nagajkami. Otrok si grize ustnice, še ne vzdihne ne. Vodja vrže nagajko proč, pograbi sabljo in zareže v meso.

Tako je bilo v vseh ulicah, v vseh hišah!

Pri Auerbruchu petnajst mrtvih, 4 ranjeni; pri Selemannu dvajset mrtvih. Starega Pročaka so za brado privlekli h kuhinjskemu oknu in ga vrgli iz prvega nadstropja na cesto, kjer so ga vojaki ujeli na sabljo. Njegovo ženo in obe hčeri so vlekli za lase. Trinajstletni deček, njegov sin, je hotel pomagati; vrgli so ga na mater. Oba so prebodli z eno sabljo in ju pribili na tla. Gospa Zozulja mora gledati, kako zmrcvari in umore njeno hčer. Potem primejo še sina; skoči k omari, vzame iz nje šop bankovcev in pest cekinov: „Vzemite rajši denar!“

Vojaki denar odklanjajo.

„Kaj bomo z njim?“

Ubili so mater in sina.

*

Proskurov je le majhna epizoda. V Ukrajini so od leta 1917 do 1920 ubili nad sto tisoč Židov. Petljurovo vladanje je bilo najstrašnejše.

Med tem ko se je hetman, ki so ga pregnali iz Kijeva, boril za pot proti severu, so se njegove tolpe maščevale za svoje poraze nad miroljubnimi prebivalci. V Hargorodu in v Kopajgorodu so napravili vojaki igre. Zbrali so cele rodbine okoli očeta. Pred vsemi so mu izrezali jezik in izteknili oči, potem so se naslajali ob pogledu na jokačo staro mater, sinove, hčere, nečake. V Pečanki je morala mati podržati kozakom svojega dojenčka. Udarec s sabljo, otrokova glava je padla v sneg in mati je stisnila na

prsi krvaveče telesce svojega otročička.

Druga igra: „Slecite se!“

Starci, žene in otroci se slečejo.

„Plešite!“

Nesrečniki plešejo.

„Naprej, hitreje se obračajte!“

Bravo!“

Da ne bi zmrzovali, da bi si od krvnikov izprosili milost, plešejo.

„Ogenj!“

Salva jih podere na tla. Oni, ki še niso zadeti, plešejo še dalje na mrtvecih, dokler jih smrt ne reši trpljenja.

*

V Braclavu so iznašli nekaj drugega. Gole Žide so v vojašnici obesili za roke na strop in tekmovali, kdo bo odrezal z živih teles najlepši kos mesa. Da je bila mera polna,

Od ovčarja do milijonarja

Kralj volne iz San Francisca

V ameriških Združenih državah imajo vse polno kraljev. Od kraljev železa do kraljev ostrig. Večina teh ljudi, ki so neizmerno bogati, ima za seboj zelo pisano življenje.

San Francisco je sedež industrije volne. Eden njenih najvplivnejših mož je William O'Neill. To najbrž ne bo njegovo pravo ime.

V svoji panogi je začel pri tleh. Nekoč je v Avstraliji strigel ovce. To je bilo proti koncu preteklega stoletja.

Ovce so strigli na pašnikih. Živali so segnali v staje. Mož, ki jih je strigel, je pograbil žival, ji stisnil glavo med kolena in s škarjami opravil svoje delo. Da je v naglici odrezal tudi kos kože, ni nič čudnega. V stajah je strašno smrdelo. Volna je padala v debelih kosmih na tla in se mešala s krvjo in umazanijo. To volno so potem povezali v velike bale, ki so jih izvažali v Ameriko.

O'Neill je dolgo let strigel ovce. Nekega dne pa so našli enega njegovih tovarišev umorjenega. Mož, ki so ga nazadnje videli v njegovi družbi, je bil čudno podoben bodočemu kralju volne... Zato je William O'Neill pobegnil in se vkrcal na ladjo za Ameriko.

Kot zastojkar seveda. Na ladji, ki je vozila volno v San Francisco. Taka pot je bila nevarna, posebno za potnike, ki so se na ladjo vtihtapili. Parnik za volno je pekel na zemlji. O'Neill je sedel v podkrovju in ni zatisnil noč in dan očesa. Nepremišljena kretnja — in gora volne bi se bila zvalila in ga stisnila. Že dostikrat so odkrili take zastojkarje v ladijskih skladiščih. Nekateri so se bili zadušili, druge pa je volna zmečkala kakor muhe. Bale so težke...

Toda sreča ni vedno naklonjena najboljšim. Beguncu se ni nič zgodilo in ladja je brez ovir prišla v pristanišče. Tu pa se je zgodilo nekaj, kar je O'Neill skoraj zaprlo sapo. Preden so pristali, so zagledali policijski čoln, ki se je bližal ladji. O'Neill je bil prebri-

so meso pekli in ga ponujali zmrcvarjenim žrtvam.

Matere so prosile: „Ubijte me, toda prizanesite mojemu sinu!“

Vojaki so odgovarjali: „Žide je treba poklati z zarodom vred.“

*

Našel sem te kratke zgodbe, kakor so mi ravno prišle na misel. Ponoviti jih je treba, vsako je treba vzeti stokrat in jo s tisoč pomnožiti, da jih bo mogoče razumeti.

*

Petljura je prišel v Pariz. Hranil se je v majhni restavraciji na bulvarju Saint Michel.

26. maja 1926 ga je na cesti nagovoril mlad mož: „Gospod Petljura?“

„Da, jaz!“

Mladi mož je sprožil revolver.

Ime mu je bilo Samuel Schwarzbard.

Bil je Žid.

čan, da je ta obisk namenjen njemu. Hotel je že skočiti s krova, toda izkazalo se je, da policija ni imela tako grdih namenov.

Ni prišla, da bi zločinca kaznovala, temveč zato, da bi jim pomagala. V pristanišču je nastala stavka in stavkujoči so grozili, da bodo linčali vsakogar, ki bo pomagal pri skladanju tovorov.

O'Neill je porabil priliko in pomagal pri razkladanju. Na ta način si je pridobil zaupanje policije, ki je pri preiskovanju listin zatisnila oči.

Tako je prišel William O'Neill, kakor poročajo, v San Francisco, blaženo mesto ob Kalifornijskem zalivu. Znal je izrabiti položaj in ni zgrešil poti k sreči in bogastvu.

Okrog leta 1895 ni imel še nič.

Ob koncu stoletja se je začel baviti z uvažanjem volne iz Avstralije. Takrat so imeli v Združenih državah še 65 milijonov ovac. Uvažati ni bilo treba dosti.

Dvajset let nato so jih imeli le še 40 milijonov in O'Neill je postal kralj volne.

Leta 1900 ni imel vinarja v žepu. Danes ima 26 ladij, ki vozijo volno iz Avstralije. Seveda je milijonar.

Če pregledamo vrsto kraljev Severne Amerike, opazimo z začudenjem, da ni med njimi skoraj nobenega pravega Američana. Največ je Angležev, nekaj Francozov, še celo Nemci so med njimi. Na svoj dom so pozabili in tudi imena so si že davno izpremenili. Danes so pristni čistokrvni yankeeji.

Usoda tisočev, ki so iskali kruha, se je zapletla v poslovne mreže kralja volne. Stotine ladij nosi čez daljnja morja tovore, ki oblačijo narode. Milijoni strojev se vrte noč in dan v središčih tekstilne industrije in predejo in tko nit, ki visi na njej usoda kalifornijskega kralja volne. Da se ta nit vzlic svetovni krizi in naraščanju bede nikdar ne utrga, da se kvečjemu stanjša, zato je poskrbela usoda v obliki pomanjkanja prave volne. Kralj volne iz San Francisca še dolgo ne bo stradal...

Celje in Trbovlje imajo besedo

Bruna Jelenova

Prosili smo gospodično Bruno Jelenovo, uradnico v celjski upravi „Jutra“, da bi odgovorila na vprašanja naše ankete za gospodične, ki si same služijo kruh. Evo odgovorov, kratki so in jasni:

„Dve vrsti dela sta — lahko in težko. Vsako delo, ki ga človek opravlja z ljubeznijo in razumevanjem, je

lahko. Tudi moje. Delam v časopisni pisarni in si služim sama svoj kruh ne samo zato, da bi staršem olajšala delo, ampak tudi zato, da bi se naučila samostojnosti. Človek, ki ni samostojen, je siromak v vsakem pogledu. Mislim, da za mlado dekle ni prijetnejšega občutka kakor ta, da je vse, kar pojé in kar na sebi nosi, z delom zaslužen. Taka ženska je tudi v zakonu drugačna.

Kakšno delo bi mi bilo ljubše? Delo mojega šefa, in upam, da bom to delo danes ali jutri dosegla. Vse napreduje kakor mlado drevo, ki rase in postaja vsak dan večje.

Današnje življenje je treba gledati z vedrim obrazom. Kdor dela tako, mu je življenje v resnici lepo. Pesimiste bi poslala v bolnico.

Tu li zabavam se — ko gledam vse, kar je lepo, in delam to, kar je lepo.

Enakopravnost med moškimi in žensko je zelo širok pojem. Širši kakor si ga morejo zamišljati naše glave. Navadno mislijo ljudje, da je žena enakopravna z možem, če zna iti vsak dan v urad, dobivati vsakega prvega plačo, če je n. pr. lahko sodnica. To ni res. Ženska je vendar še „nežni spol“. Ona je lahko gospodar v kuhinji, ne pa v javnem življenju. Omislite, kako bi bilo, če bi možje začeli vtikati nos v lonce!

Pepca Hribarjeva

V nizki hišici tam v bližini gostilne „Skrat“ stanuje s svojo materjovdovo in mlajšim bratom in sestro. Delavka je, ki si sama služi s trdim delom kruh, ter podpira svojo ubogo mater-starovpokojenko, ki prejema okrog 6 dinarjev mesečne pokojnine in okrog 100 dinarjev doklade, s katerimi bi sicer ne mogla ne živeti ne umreti. Toda še so dobri otroci, osobito med našim delovnim ljudstvom, ki svoje obnemogle roditelje na stara leta z vso otroško ljubeznijo in hval-

ležnostjo podpirajo. Eden takih hvalnih otrok je tudi gospodična Pepca Hribarjeva.

Zalostna je bila njena povest, ki mi jo je pripovedovala, ko sem jo prosil, da bi se pridružila naši anketi o dekletih, ki si sama služijo kruh. Saj sem delavka, ki se vendar ne more staviti v eno vrsto z onimi gospodičnami, ki so doslej tekmovala v anketi, mi je prijazno odgovorila. Ravno nasprotno, saj ste vendar tudi vi članica našega delovnega naroda in človeške družbe, torej ste tudi enakopravna tekmovalka v naših anketah.

Kakor sem zvedel, delate na separaciji, sem ji dejal. Da, na separaciji, kjer jemljem znamke iz polnih vozčkov premoga, ... pridejo po savskem rovu iz jame in dnevnih kopov. En teden delam zjutraj, drugi teden pa popoldne do 22. ure. Tam sem zaposlena že 6 let.

Ali je bil oče tudi pri rudniku zaposlen? sem jo vprašal. To je strašna zgodba z mojim ubogim rajnim očetom, mi je žalostno odgovorila gospodična Hribarjeva. Leta 1916 je postal žrtev strašne rudniške nesreče v zapadnem okrožju, kjer je 6 rudarjev zaradi eksplozije treskavih plinov našlo smrt, med njimi tudi moj oče. Ostali smo sirote, brez reditelja — 2 hrata in 4 sestre, od katerih so 1 brat in 2 sestre kasneje umrli. Takrat sem bila stara komaj 10 let.

Nekaj časa je mati dobivala redno pokojnino, nato pa so jo nam vzeli. Kljub težkemu udarcu usode mati ni obupala: težko se je borila za naš obstanek, toda lepo nas je vzgojila, zato smo ji hvaležni.

Kako gledam v življenje, me vprašate! Današnje življenje je polno prevar, zato moramo biti posebno ženske silno previdne. Tako sem tudi jaz. Ogibljam se slabe družbe in tovarišije, kljub temu sem pa rada vesela, rada pojem, tuptam zaidem tudi v kino, katero mi je posebno všeč. Prav rada čitam tudi lepe knjige. Tudi plešem rada, vendar pa dajem prednost plesom, ki so jih plesali naši

Prosimo potrpljenja

Zaradi obilice dela zadnji teden nismo mogli odgovarjati na vprašanja cenj. naročnikov glede zloženek. Prosimo vse tiste, ki še niso dobili odgovora, pod katero številko je zapisana njihova zloženka, naj nam to oprostite: te dni pridete vsi na vrsto.

FAVORIT LEPE GOSPE.....

Za zaščitnika njene lepote je izbrano Elida Favorit milo — to milo bujne pene in čudovitega vonja. Ono tako osvežuje in oživlja, da je postalo ljubljenec vseh, pa tudi onih z največjimi zahtevi.

ELIDA Favorit MILO

starši. Za moderne plesse se bogve kaj ne navdušujem. Morda bo kdo dejal, da sem starokopitna, pa ni tako, kajti v starih plesih je nekaj domačega, dočim se mi zde novi, moderni plesi nekam tuji... Ljubim tudi naravo, prav posebno planine, kamor delam v poletju v družbi prijateljic izlete, s čemer si tešim težo današnjega življenja. Kar se tiče enakopravnosti z moškimi, pa stojim na stališču, da moj

mož ne sme biti moj suženj, enako pa tudi jaz ne želim, da bi mu preveč robotala, zato je v zakonu nujno potrebna popustljivost z obeh strani.

One gospodične, ki si v Trbovljah same služijo kruh in želijo tekmovali v naši anketi, naj se izvolijo javiti v naši poslovalnici v trafiki ge. Aue Kušar.

HUMOR

Logični Moric

Desetletni Moric vpraša očeta: „Oče, odkod pridejo otroci?“

Oče: „Štorklja jih prinese!“

Moric: „Oče, odkod pa sem jaz prišel?“

Oče: „Štorklja te je prinesla!“

Moric: „In odkod si ti prišel?“

Oče: „Tudi mene je prinesla štorklja.“

Moric: „In kdo je prinesel deda?“

Oče (jezno): „Pusti me vendar že pri miru! Tudi deda je prinesla štorklja.“

Nekaj dni nato oče slučajno odkrije Moricev dnevnik.

In v njem bere:

„Po verodostojnih besedah mojega očeta je ugotovljeno, da v poslednjih treh rodovih v naši družini samo štorklja otroke nosi.“

Legitimiranje

Tujec pride po pošto in vpraša po poštnoležečem denarnem pismu.

„Da,“ pravi uradnik, „pismo je tu. Ali se lahko legitimirate?“

„O, prosim,“ meni tujec. Nekaj časa išče po denarnici in pomoli nato uradniku svojo fotografijo. Le-ta jo dolgo ogleduje in potem resno reče:

„Res je. To ste vi. Evo vam denarnega pisma.“

Pogovor med dvema zidarjema

„Luka, ali vidiš muho?“

„Kakšno muho?“

„No, tole muho vendar!“

„Nič ne vidim!“

„Jaz tudi ne! Gospod polir, midva nehava delati — nič več se ne vidi!“

Pravljica

Štiriletni Mihec pazljivo poslušal pravljico o Trnulčici:

„... in v kuhinji je stal kuhar s kuhalnico v roki pred veliko skledo testa, pa ni nič delal; sobarica je prenehala s svojim delom in ni več brisala prahu, kočijaž v hlevu je spustil uzdo iz rok — —“

„Aha, že vem, mamica,“ jo je prekinil mali Mihec, „to je bila splošna stavka!“

Pretveza

„Razdril si zaroko? Zakaj pa?“

„Več, ogledovali smo si naše novo stanovanje, pa je tašča rekla, da je nekam tesno za tri ljudi; zato sem se v svoji skromnosti umaknil.“

Pomembno nespornost

Vojak piše svoji kuharici.

„Če smem, pridem.“

In ona mu odgovori: „Pridi, smeš!“

Ponosni oče

Dva očeta pripovedujeta o svojih otrokih.

„Moj sin,“ pravi prvi, „ima velik dar za umetnost in je sploh zelo izobražen. Z njim lahko o vsem govorite, o slikarstvu, pesništvu, kiparstvu itd. Star je šele 22 let in ga čaka še lepa bodočnost.“

„To ni vse skupaj nič v primeri z mojim sinom,“ odgovori ponosno drugi. „Z njim lahko govorite o vseh gospodarskih vprašanjih, o krizi, konkurenzi, borzi in davčnih bremenih — vselej vam bo našel pravi odgovor.“

„Ni mogoče — koliko pa je star?“

„Štiri mesece, in ves dan joka.“

Presenečenje

Tragična humoreska. — Napisala C. Crome-Schwiening

Naj vrag vzame presenečenja! Jaz sem jih sit! Danes bi lahko imel lepo vilo sredi Berlina in pol milijona v banki povrh. In ob vse to me je spravilo eno samo „presenečenje!“

Ne verjamete? Pa poslušajte! Istorija je preprosta, prekleto preprosta, ravno zato, ker je resnična.

Nekaj mesecev sva bila poročena, moja mlada ženica in jaz. Bila sva mlada, zdrava, z njeno doto sva si uredila lepo stanovanje in z mojo plačo se je dalo skromno sicer, a vendar spodobno živeti.

Toda imela sva, moja žena in jaz, lepe nade za bodočnost. Moja žena je imela staro, bogato teto, staro, stiskaško žensko, ki je žive nisem mogel videti. Moja Katica pa je bila njena ljubljanka, če je bila stara skopulja sploh zmožna koga ljubiti.

„Midva bova po teti podedovala, nihče drugi.“ mi je ženka dostikrat zagotavljala, in od zancev sva že sprejemala čestitke na rovaš skopuljske dediščine.

Takrat pa mi nekega večera, ko sem se vrnil iz pisarne, stopi moja žena naproti in mi pove vsa razburjena:

„Valter, sijajno idejo, imam!“

„Kakšno?“ se začudim.

„Le poslušaj! Teta si že od nekaj želi, da bi prišla pogledat v Berlin. A kako, ko je pa tako skopa. Jutri je 23., njen rojstni dan. Vrhu tega je nedelja. Zdaj pa poslušaj moje presenečenje. Jutri zjutraj se odpeljem v Brandenburg po teto in jo vzamem s seboj v Berlin. Povabim jo za teden dni k nam. Kaj rečeš k mojemu genialnemu načrtu?“

„Kaj naj drugega rečem kakor — izvedi ga! Zdi se mi, da si zelo navdušena zanj!“

„Kajpak da sem! Pomisli, kakšno presenečenje —“

„S to staro skopuljo —?“

„O.“ se je našobila moja ženka. „tega ne smeš reči! To presenečenje bo teto razveselilo, in ker po njeni smrti... saj veš...“

„Vem, vse vem! Torej kar idi! In začni se pripravljati, da ne bo jutri vse narobe!“

„Je že vse pripravljeno!“ se je zasmejala prevejanka. „Prosila sem našo postrežnico, naj jutri ob devetih zjutraj, ko me spremiš na postajo, pospravi stanovanje in ostane doma, dokler se ne vrneš, da ti bo na razpolago, če bi jo kaj potreboval. Popoldne se vrnem s teto in da dostojno proslavimo slavnostni dogodek, pojdemo vsi skupaj večerjat v restavracijo.“

Nu, kot mlad zakonski mož nisem smel ugovarjati. Pritrdil sem

torej vsemu, kar je rekla, in drugo jutro ob devetih sem spremil svojo ženko na postajo.

Nič kaj mi ni bilo prav, da se je moja žena odpeljala, jaz pa sem ostal v Berlinu. Hotel sem z njo, pa ne — moja ženica si je presenečenje lepše zamislila brez mene in zato me je s smehom odslovila. Da me potolaži, mi je še iz okna vagona nežno stisnila roko in mi še enkrat zabičila, naj pridem popoldne na postajo, da teto dostojno sprejemem.

Odpravil sem se domov. Ob tej uri sva navadno zajtrkovala, ker sva ob nedeljah rada malo poležala. Da bi zdaj moral biti sam ali

Zelo dobre volje sva šla k meni domov. Stara Marta je stala pred vrati in gestikulirala z obema rokama.

„Gospo... v sobi...“ je začela, toda Vili jo je neutegoma prekinil: „Tiho, Marta, in pot pod noge!“

„Vili ima prav.“ sem se zasmjal. „Nate denar, pa prinesite kavjarja, gnjati, sira in dve steklenici dobrega porenca!“

„Gospod... obisk...“ je spet začela dobra Marta.

„Seveda! Zato pa ti pravim, da prinesi jedače. Samo brž, Marta!“

Starka me je začudeno pogledala in zmajala z glavo. Ko pa se je spet začela pripravljati, da mi nekaj pove, jo je Vili smeje se prijel pod roko in jo potisnil na stopnice:

„Pozneje boste pripovedovali, kolikor vas bo volja. Zdaj pa naj-

Spomini

Pred seboj imam stenski telefon, na desni okno, na oknu gardenijo. Skozi okno lije temna noč, ki jo moti le veter in bučanje morskih valov. Na levi stojita dve železni blagajni.

Nazaj mislim, na prošlost, na čase, ki so minili, a pustili za seboj neizbrisne spomine.

Med dvema smrekama, ki silita k nebu pod oblake, stoji na bregu hišica, kjer sem se rodil. Ni lepa, mislim vsaj, da ni, toda nekoč je bila prepolna najlepših sanj mlade matere, ko je došla sina, in srečnih mladostnih sanj mladeniča, ki piše te vrstice.

Nič več ni te hiše... pač, še je, a v njej ne gospodari več kri prejšnjega rodu; nič več ni lepe mlade žene, ki spi večni sen na pokopališču farne cerkve Marijinega Vnebovzetja. Mati, kje si? Ni te več...

Mimo mene beže dnevi otroške brezskrbnosti, dnevi hrepenenja, in potem dan odhoda v tujino...

Kako čudno je življenje!

Zakaj mi ni dano, da bi dal svojim čuvstvom izraza z besedo, da bi

pa namestu svoje ženke moral gledati staro Marto, najino postrežnico, mi ni hotelo prav v račun. Ravno sem premišljeval, ali ne bi rajši šel v restavracijo, ko me zdajci pokliče znan glas.

„Hej, Valter — tako zgodaj že zunaj, pa sam?“

Bil je moj prijatelj Vili. V kratkih besedah sem mu povedal, kaj se je zgodilo.

„Škoda.“ je rekel. „Ravno sem bil namenjen k vama, hoteč prebiti nekaj prijetnih uric. Iz tega zdaj seveda nič ne bo.“

„Kaj še!“ sem vzkliknil. „Le da se boš moral z menoj zadovoljiti. Marta je ostala doma, pa nama bo ona znosila, kar nama bo treba za temeljit predjužnik.“

iz njih narisal razumljivo sliko, jasno sliko življenjskega bremena? Vsa bol je zaprta v meni...

Odkritosrčnost! Ti merilo duše, kje si? Spoštoval sem in ljubil po eni strani, po drugi pa s svojo nesramno lažjo risal sliko samega sebe, vsega nagnitega.

Kako srečen bi bil, ko bi mogel dati izraza svojim čuvstvom, ko bi se mogel vsaj nekoliko razgledati v svoji bolni duši in poiskati dno prepadu svojega bitja!

Se bi pisal — a čemu? Kar pišem nocoj nezvezno, je refleks bolne duše, in že čez nekaj dni, če ne ur, bo utonilo v pozabljenje — zdravnika človeškega srca.

Kaj bi bilo, da ni pozabljenja? Da ni izprememb v našem sreću — kaj bi bilo življenje? Dela in misli le enega dne bi bila dosmrtna zgodovina.

V trpljenju duše spoznava človek samega sebe, spoznava okolico, v sreči pa je sebičnež in fantast.

Napisal Fr. Kovač (Šibenik)

p.ej prinesite dobre reči, kakor vam je Valter naročil. Z bogom!“

Šla sva v mojo sobo, ki je bila zraven sprejemnice. Star siv plašč je ležal na zofi.

„Na.“ sem se razjezil. „Marta bi svoje reči lahko v kuhinji odložila, ne pa da jih pušča v moji sobi. Sedi, Vili, Dokler se ne vrne, pa se kaj pogovoriva.“

„Torej tvoja žena se je peljala k bogati teti, da jo privede v Berlin?“

„Da. Pravi, da bo to presenečenje. Zame ne bo veselo. Teta je skopulja najhujše vrste.“

„Kaj je ne maraš?“

„Neznosna mi je. Če ne bi bilo dediščine, bi temu zmaju zaprl vrata.“

Iz sprejemnice se je začul neki glas, toda na žalost nisva pazila na to.

„Slišati bi te morala!“ se je zasmel Vili. „Kaj je res tako strašna?“

Zašel sem v ogenj.

„Predstavi si srednje veliko osebo s prostaškim obrazom, napol hromo in škilečo. In potem si predstavi, da je ta oseba zavistna, skopa, umazana, zraven tega pa bogata ko Rothschild. To je naša teta!“

„Kdaj naj spet pridem z računom?“

„Najbolje bo, če se oglasite vsak četrtek.“

„Da, to je vaša teta!“ se je tedaj nenadoma začel ženski glas, in na pragu sprejemnice se je prikazala, kakor bi vstala iz tal, pravkar popisana oseba. „Ali bolje — to je bila vaša teta, zakaj od danes ne mara o vas ničesar več slišati!“

Kakor okamenela sva sedela, ne da bi se bila mogla zgeniti. Ona pa je pobrala stari sivi plašč, ki sem ga bil prisodil Marti, si poveznila na glavo neobličen starinski klobuk in odhitela, preden sem utegnul stopiti k njej.

Tedaj se je vrnila Marta.

„Obisk... je... spet...“ je zajec-ljala, takrat pa sem jo že zgrabil za ramena in jo neusmiljeno stresel.

„Gromska strela, zakaj pa mi niste povedali, da je teta prišla?“ sem zakričal nanjo.

„Saj... me niste... hoteli... poslušati!“ je s trudom izdabila starka. In potem ji je šlo laže: „Gospa teta... hotela vas je presenetiti... pa je prišla na obisk... tako je sama rekla...“

„Grom in pekló!“ sem pobesnel. Vili pa se je spustil v grohot. „Zbogom dediščina, zaman potovanja moje žene, in vrhu vsega še blamaža!“

In tako je tudi bilo. Nesrečna teta nas je hotela presenetiti, moja žena njo, jaz pa sem ji pripravil največje presenečenje, ko je odkrila, da ima njen novi nečak tako mnenje o njej, da je morala postati njegova neizprosna sovražnica.

Vili me je hotel tolažiti. Toda bilo je, kakor bi olje vlival v ogenj. Postal sam surov in užaljen je šel. Razen dediščine sem izgubil še prijatelja.

Najrajši bi si bil izpulil lase. Tako neumno, tako neotesano bedasto si še noben nečak ni zapravil dediščine. Vrag vzemi vsa ta presenečenja!

Kakor polit pes sem se popoldne splazil na postajo. Vedri smeh moje žene mi je bil peklena muka. A takoj se je izpremenil v začudenje, ko me je zagledala samega.

„Tako presenečenje, kaj! Jaz se peljem po teto, ona pa naju preseneti z obiskom. Kje pa je?“

„Pri hudiču!“ mi je ušlo.

In potem sem ji povedal, kako in kaj. Moja žena je postajala čedalje žalostnejša, jaz pa čedalje besnejši, dokler se ni naposled spustila v jok, jaz pa v oštevanje. Zapravljeni dediščini in izgubljenemu prijatelju se je pridružil še prvi zakonski prepir.

Pa mi naj še kdo pride s kakšnim presenečenjem!

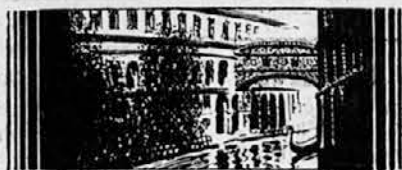
Radio aparati
trvdke

Jugošport - Ljubljana

Dalmatinova ul. 13

so najmodernejši, so zelo selektivni. — Sprejem izredno čist in močan. — Ugodne cene!

MOST VZDIHOV

ZGODOVINSKI ROMAN
NAPISAL MICHEL ZEVACO

18. nadaljevanje

Novi naročniki lahko dobe še vseh dosedanjih 17 nadaljevanj!

„Zdaj je seveda prepozno. Zlo je storjeno in ne ostane drugega, kakor da ga skušamo popraviti. In to je vaša reč. Lido je treba zapreti in paziti na vsak čoln, ki bi hotel odpluti na morje. To je vaša stvar. Zakaj če me vse ne moti,“ je dodal in nenadna bledica mu je potegnila vso kri iz obraza. „se zdaj začne boj na življenje in smrt med nami in Roland Candianom. Ukrenite kaj, gospod veliki inkvizitor — pa hitro!“

Po teh besedah je Altieri vstal, nekaj časa negibno stal, zatopljen v mrko premišljanje, nato pa se je naglo poslovil od Dandolo.

„Bodite brez skrbi,“ ga je skušal le-ta pomiriti. „v dveh dneh bosta begunca uklenjena v najstrašnejši celici naših ječ...“

Ko je Altieri šel, je Dandolo zajechal.

„In vendar... moram!“ je zamrmral. „Moram storiti ta novi zločin! Jaz sam moram zgrabiti Rolanda Candiana... Jaz!“

Minili so trije dnevi, strašni za Dandolo. Beneška policija in njeni biriči so neumorno iskali. Skoraj vsako uro je moral veliki inkvizitor sprejeti policista ali biriča, ki so mu prinašali pismena ali ustmena poročila. Prva so izvirala od šefa beneške policije. Druga pa so biriči prinašali v svojem imenu.

Pri vsakem obisku je Dandolo čutil, kako mu udarja iz čela mrzel znoj.

Misel, da bi moral sam prijeti Rolanda, mu je postala te tri dni tako neznošna, da bi ga najrajši sam odvedel iz Benetk, če bi vedel, kje naj ga poišče.

Toda policija ni mogla odkriti nikakih sledov o beguncah.

Po splošni sodbi sta Roland in Scalabrino utonila in njeni trupli je voda odplavila v pristajišče, kjer so ju požrle ribe.

Čez nekaj dni je bil tudi Altieri prepričan, da je tako.

Neko noč je veliki inkvizitor spet bedel, kakor že tolikokrat v zadnjih letih. Čudno: misel, da je Roland najbrž mrtev, je to slabotno dušo nekoliko pomirila. Velikega inkvizitorja je bilo strah samo Rolandovega trpljenja pod svinčnimi strehami beneških ječ. Če je Roland mrtev, ne bo več trpel. Dandolo je hotel pomiriti svojo vest. Prav za prav... saj mu ni nič napravil. Samo druge je pustil, da so svoje napravili. In tudi zdaj ni hotel sam prevzeti zasledovanja: prepustil ga je šefu policije.

Dandolo se je malo oddehnil. Vsako poročilo, ki je javljalo, da za begunci ni sledov, mu je bolj razvedrilo obraz.

To noč je komornik nenadoma najavil obisk nekega biriča. Mirno je velel, naj ga spusti k njemu.

Birič je vstopil in se globoko priklonil pred velikim inkvizitorjem.

Bil je ena izmed tistih potuhnjenih pojav, ki jih je bilo toliko v Benetkah: človek posebne vrste, ki bi aretiral tudi lastnega očeta in zadrnil vrv za vratom rodne matere, če bi s tem dosegel napredovanje. Nizki instinkti, ki so vladali v tej živalski duši, so se razodevali na njegovem nizkem in potuhnjenem čelu, v njegovih kalnih, steklenih očeh.

Dandolo je nehote stopil nazaj.

Birič se je še globlje priklonil in rekel:

„Visokost, odkril sem Scalabrino in Rolanda Candiana.“

Dandolo je strašno prebledel.

„Govori!“ je velel s hripavim glasom.

„Tako, Visokost! Samo poprej bi si ponižno dovolil izreči vam majhno prošnjo.“

„Govori!“ je ponovil veliki inkvizitor.

„Ponižno bi prosil Vašo Ekscelenco, naj izvoli upoštevati, da sem sam našel, kar je beneška policija zaman iskala.“

„Upošteval bom to!“ je rekel Dandolo s takim glasom, da bi morala biriča groza stresti. Toda ovaduh ni razumel zmisla teh besed in je vztrepetal od veselja.

„Stvar je bila zelo lahka,“ je povzel birič. „Spomnil sem se, da je Scalabrino svoje dni hodil k neki deklici, najbrž je bila njegova ljubica, Juana ji je bilo ime. Zato sem se nekega večera utihotapil v hišo, kjer prebiva to dekle. Splazil sem se v sosedno sobo, napravil luknjo v leseno steno, poslušal in gledal.“

Birič je prestal, kakor da pričakuje besedo občudovanja.

Ker te besede ni bilo, je nadaljeval:

„Videl sem Scalabrino in čul sem ga, ko je govoril z dekletom. Zame ni nikakega dvoma, da je to bil on, čeprav se je zelo izpremenil.“

„In... drugi?“ je zajechal veliki inkvizitor.

„Ga ni bilo, Visokost! Toda sodeč iz besed, ki sem jih prestregel, ne bo več dolgo, ko se vrne. Potlej bo stvar igrača: najprej se polastimo Scalabrino in deklice in se skrijemo v sobi. Ko pride Roland Candiano, navalimo nanj in — naš bo.“

„Zelo preprosto, res!“ je mehanično rekel Dandolo.

Od groze ni vedel, kaj naj bi odgovoril.

„Kaj ne da, Visokost?“ je vzkliknil birič ves počaščen. „A čeprav je načrt tako preprost, odkriti ga je bilo vendarle treba... In jaz sem bil tisti, jaz sam...“

„Tega ne pozabim!“ je rekel Dandolo in si zasadil nohte v prsi.

Z neskončno grenkobo, ki je ovaduh ni čutil, je dodal:

„Upam, da si o tem obvestil svojega predstojnika in da je hiša že obkoljena?“

Birič je pomežiknil z očmi. Priklonil se je in zamrmral:

„Visokost, siromaku kakršen sem jaz, se le prereditko ponudi taka lepa prilika, da bi jo hotel zapraviti in izdati svojo skrivnost. Če bi o tem govoril s predstojnikom, bi me bil zabodel in vrgel ribam, in zdajle bi vam o n pripovedoval to, kar sem vam ravnokar povedal.“

Dandolo si je otrl žgoče čelo. In mehko je rekel:

„Tak nisi poročal svojemu kapetanu?..“

„Ne, Visokost.“

„In tudi nikomur svojih tovarišev?“

„Še manj!“

„In razen tebe o tem nihče nič ne ve?“

„Nihče... razen vas, Visokost!“

„Da...“ je zajechal Dandolo.

„Razen mene!“

Vstal je, napravil nekaj korakov po sobi in se vrnil k biriču.

„Pokazal mi boš hišo,“ je rekel.

„Kakor zapovedujete, Visokost,“ je odvrnil ovaduh.

Dandolo si je ogrnil plašč in odšel z biričem iz palače.

„Ali vam smem poslati čolnarja, Visokost?“ je vprašal komornik.

„Ni treba!“ je odgovoril Dandolo.

Stopil je v svojo gondolo in velel biriču:

„Veslaj!“

Možak je z naglico človeka, ki se boji, da mu sreča ne uide, zgrabil za vesli.

„Veslal boš na Lido,“ je zdajci rekel Dandolo.

„Oprostite, Visokost... saj...“

„Nič ne de. Stori, kakor sem ti rekel. Opravek imam tam.“

Birič-čolnar je storil, kakor mu je bilo zapovedano. Dandolo ni sedel pod šotor, nego zadaj, zraven ovaduha, ki je vneto veslal. Veliki inkvizitor je razmišljal. Od časa do časa so njegove oči zletele k čolnarju, čigar temni obrisi so se odražali pred njim. Bila je trda noč in kanali so bili zapuščeni.

„V pristanišču sva, Visokost,“ je zdajci izpregovoril birič.

„Veslaj dalje!“ je velel Dandolo.

Gondola si je utirala pot med tartanami, dvojbornicami in državnimi ladjami ter hitela proti lidški luki. In kmalu je pustila vse gondole, čolne in ladje za seboj na nabrežju.

„Stoj!“ je tedaj rekel Dandolo. Birič je spustil vesli.

„Sedi k meni,“ je nadaljeval veliki inkvizitor.

„O, Visokost...“

„Sedi k meni, ti pravim!“ je ponovil Dandolo s hripavim glasom.

Birič je osupel prisedel k velikemu inkvizitorju.

„Poslušaj,“ je tedaj rekel le-ta s tihim glasom, kakor bi se bal, da kdo ne prisluškuje, „ali si gotov, da razen tebe nihče drugi ne ve, kje se skriva Roland Candiano?“

„Popolnoma gotov, Visokost!“

„Ali te ni nihče zasledoval?..“

„Moj poklic mi nalaga, da jaz druge zasledujem, Visokost, in zato vem, kako se človek izogne zasledovalcem.“

„Prav. Zdaj pa me dobro poslušaj. Če bi te prosil, da pozabiš, kaj si videl...“

Dandolo je govoril skoraj z zaklinjajočim glasom. Birič je prvi trenutek onemel. Brezumne nade so vstale v njem in kakor blisk ga je prešinila misel, da je v posesti strašne skrivnosti in da je veliki inkvizitor igračka v njegovih rokah. Še tisti mah se je odločil, da bo kar najdražje prodal svojo skrivnost.

„Kaj pravite, Visokost?“ je kriknil.

„Prosim te, da pozabiš, da si videl Scalabrino in da veš, v kateri hiši se skriva Roland Candiano!“ je rekel Dandolo s čudno razdraženostjo v glasu.

„Toda ta hiša, Visokost... ali si je nimate namena sami ogledati?“

„Ne, ne... A kdo te vpraša po tem? Odgovori! Ali pristaneš?“

„In kaj dobim za to, Visokost?“ je predrzno vprašal ovaduh.

„To vprašanje je vsaj pametno. Evo ti odgovora: Zapustil boš Benetke in šel v Rim, kjer imam vplivne znanca. Tam ti preskrbim lepšo in uglednejšo službo, kakor si jo tu imel. In da te za to odškodujem, ti dam jutri zjutraj, ko se odpraviš iz Benetk, petdeset tolarjev.“

Med tem ko je Dandolo govoril, je birič v duhu pripravil svoj načrt.

„Visokost,“ je zdajci rekel, „za noben denar ne maram zapustiti Benetk. Po drugi strani pa je to, kar ste me prosili, zelo resna reč in moram o njej premišljati.“

Zadnja ura bije

Vsi tisti, ki še niso poslali zloženke, naj to nemudoma store! Vsi tisti, ki še niso nakazali 40 Din naročnine za pol leta, naj to nemudoma store! Le tisti, ki so izpolnili oba navedena pogoja, lahko tekmujejo za naše nagrade

v vrednosti 52.000 Din.

Kdor želi še kakšna pojasnila, naj se pismeno ali ustmeno obrne na našo upravo (Ljubljana, Breg 10/II).

Za nikogar še ni prepozno!

„Do kdaj?“ je vprašal Dandolo. „Imam ga,“ je pomislil birič. Na glas pa je rekel:

„Do jutri. Ali je mar predolgo razmišljati en dan o dejanju, ki utegne imeti, če me vse ne vara, še neizmerne posledice?“

Dandolo se je nasmehnil.

„Ne samo da ni predolgo — še prekratko je. Razmišljaj torej vso večnost, lopov!“

Isti mah je roka velikega inkvizitorja z bliskovito kretnjo sunila izpod plašča in zasadila z vso silo bodalo biriču v prsi. Birič se je brez glasu sesedel. V svitu lune je Dandolo strmel v mrliško blede obraz človeka, ki ga je ubil. Ni vztrepetal. Potem se je ozrl okoli sebe. Pristanišče je bilo tiho. Rahli valovi so gibali morsko gladino. V daljavi je vrsta luči izdajala ladje, zasidrane ob nabrežju. Veličastna tišina je počivala na pokojni nočni pokrajini. Dandolo je dvignil truplo in ga rahlo spustil v vodo, ki se je s pljuskom odprla pod njim in spet zgrnila.

Potem je prijel za vesli in čoln je zdrknil čez vodno gladino.

Ko je bil doma, se je veliki inkvizitor vrgel na posteljo in se oddehnil.

„Zdaj je moj dolg Rolandu Candianu poplačan!“ je zamrmral. „Zdaj bom vsaj lahko v miru spal!“

XXV

Ubito srce

Altierijeva palača je stala kakih dve sto korakov od Dandolove, v isti vrsti. Mimo grede naj omenimo, da se je med obema palačama, na drugi strani kanala, vzpenjala še razkošnejša, še gosposkejša palača: tam je stanovala kurtizana Imperija.

Tako je Imperija, kadar je pogledala s svoje terase na levo, lahko videla, kaj se dogaja pri Dandolu, in če je pogledala na desno, kaj se godi pri Altieriju — to je, pri Leonori. Če obstoji neka geometrija čuvstev, se nam nehote vsili misel na usodno simetrijo naključja, ki je tako združilo v nekak simboličen trikotnik tri ljudi: Dandola, Leonoro in Imperijo.

Ko je Altieri v jutru Rolandovega bega odhajal od Dandola, je zato imel le nekaj korakov do svoje palače. Čeprav je bila ta palača silno razkošno opremljena, se je vendar zelo razlikovala od svoje sosede. V njej si videl same vojaške trofeje, arkebuze in loke, sulice, bodala, rapirje in težke dvoresne meče. V predsobjih so stali oficirji in v vestibulu je noč in dan stražilo dvanajst oboroženih mož.

Vedeti moramo, da je bil položaj, ki ga je zavzemal generalni kapetan v Benetkah, eden najodličnejših v državi. Njegov vpliv skoraj ni zaostajal za doževim, čeprav je bil dož vrhovni poveljnik beneške vojske.

Pri delitvi dediščine starega Candiana si je Foscari vzel pred vsem vso politično vrhovno oblast. Altieriju pa je prepustil vojaštvo. Vendar si je izgovoril pravico do nadzorstva nad njim, dobro vedoč, da general ne sme biti nič drugega kakor sablja v rokah političnega oblastnika.

V 24 urah

barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Perle, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH
Ljubljana

Odkar se je poročila z Altierijem, to je blizu dve leti, je Leonora imela na razpolago posebno krito prostrane palače. Tu je živela tako rekoč odrezana od sveta in se posvečala izključno samo gospodinjskim poslom v hiši svojega moža.

Čeprav je bilo še rano zjutraj, se je Altieri vendarle prijavil Leonori.

Rolandov beg ga je bil popolnoma vrgel iz ravnotežja; čuvstva, ki je o njih mislil, da so se že zdavnaj polegla, so mahoma spet vstala v njem v vsej svoji grozoti.

Leonora je svojega moža takoj sprejela kakor vselej, kadar se je javil pri njej. Na zunaj je hotela biti zvesta in poslušna žena. Odslavila je služkinji, ki sta ji pomagali urejevati perilo, in povabila moža, naj sede.

Altieri se ji je zdel še mračnejši kakor po navadi in nekam čudno vznemirjen. Slutila je, da se je moralo nekaj posebnega zgoditi. Toda vprašala ga ni, kaj; iz načela ni nikoli sama začela pogovora, nego je vselej čakala njegovih vprašanj.

Tudi Altieri je molčal. Prihitiel je k svoji ženi pod prvim vtisom strašne vesti, v nedoločnem strahu, da je ne bo več dobil doma. Zdaj je bil ves začuden, da ji nima ničesar povedati. In mahoma je začutil, kako ga prevzema onemogla jeza. Bilo mu je, kakor da mu je šele Rolandov beg z vso jarkostjo pred očel njegovo razmerje do Leonore.

„Vidim, da ste še zmerom tista vzorna gospodinja, ki jo beneške matere postavljajo za zgled svojim hčeram,“ je rekel s prisiljenim nasmehom.

Leonora ni odgovorila.

Tedaj pa je nenadoma prešel v napad.

„Haha,“ se je zasmel, „vaš oče mi je dal izborno gospodinja! Toda hotel sem od njega imeti ženo. Poslušajte, Leonora. Tako ne more več dalje iti...“

„Ali mi imate kaj očitati? V vseh Benetkah nihče ne ve, kakšno je najino razmerje...“

„Lepo je to! Nad čim naj se pritožujem, če nihče ne ve, kaj je vzrok mojega trpljenja, ha, ha!“

„Ali mar nisem pri vseh svečanostih, ki jih priredite? Ali ne skrbim za hišo? Ali se ne kažem javno z vami, da svet ne more niti slutiti najinega dogovora? Preden sem se z vami poročila, sem vam pošteno rekla, da bom samo po imenu vaša žena. Vprašala sem vas, ali boste pod takim pogojem prizanesli mojemu očetu. In vi ste na to pristali. Prisegli ste mi, da boste spoštovali svobodo mojega telesa in moje duše. Jaz pa sem vam prisegla, da vam nikoli ne bom dala povoda za nikako pritožbo. Svojo besedo vestno izpolnujem. Ali mi morete kaj očitati? Povejte, pripravljena sem takoj izpremeniti način svojega življenja. Nekoč ste mi rekli, da se premalo kažem z vami. Še tisti ve-

čer sem se ponudila, da vas spremijam v gondoli. Zdelo se vam je lepo, da ste me peljali pod Most vzdihov. In vendar vam nisem potem rekla besedice o tem, da mi je ječanje, ki sem ga takrat čula, trgalo srce. Od tistih dob se ni nikoli zgodilo, da bi me bili povabili s seboj in da bi bila odklonila. Kaj hočete danes?“

„Hočem, da mi boste žena!“ je gluho rekel Altieri.

„Pustite to, gospod! Sami veste, česa je zmožna Dandoloova hči. V vašem nastopu vidim groznjo. Toda ne pozabite: ženska Dandolovega rodu je nekoč rešila republiko, ko je zabodla kapetana, ki je hotel naskočiti doževo palačo. Kar je ona storila za svobodo naroda, bom jaz storila za svojo lastno svobodo.“

„Z drugimi besedami, ubili me boste, če bi se zatekel k sili?“

„Brez pomišljanja.“

„In če bi se maščeval nad vašim očetom?“

„Vam ne bi branila. Svojemu očetu sem storila največjo žrtev. Pretrgajte sedanj razmerje z njim, če že hočete; moj oče mi ni več oče od tistega dne, ko je zahteval, da se z vami poročim, čeprav je poznal žalost mojega srca.“

Altieri je drgetal od besa in onemoglosti. Leonora se mu je zdelo kakor ena izmed tistih grških devic, ki so posvetile svoje življenje Vesti, boginji devištva, in so bile močnejše v svojem ponosu kakor vladarji v vsej svoji mogočnosti. Instinktivno občudovanje ga je prevzelo do nje in mu še bolj podžgalo strasti.

Leonora je vstala, v znamenje, da je razgovor končan.

Razumel je, da bi bila vsaka beseda odveč, da ne bi s prošnjami ne z grožnjami ničesar opravil proti neomajni volji žene-device, ki hoče ohraniti zvestobo svoji žalosti.

Tudi on je vstal.

„Danes je v drugo, da vas prosim: Leonora, postanite mi žena. Prvič je bilo ravno tisti večer, ki ste ga pravkar omenili, ko sva se vozila pod Mostom vzdihov. Danes pa me je važen dogodek napotil k vam.“

Leonora je vztrepetala.

„Dogodek?“ je vprašala.

Altieri se je kruto nasmehnil.

„Dogodek, ki se — sodim — naju obeh tiče: Prišel sem, da vam povem stvar, ki utegne nekega dne izpremeniti vaše ponašanje. Zakaj, če že do neke mere razumem, da zna ženska ohraniti zvestobo živemu človeku...“

„Kaj je?“ je zajecljala Leonora, videč, da je Altieri prestal.

„Kaj je?... Zvedeli smo, da je Roland Candiano umrl...“

Leonora se ni zgenila, kakor bi bila okamenela. Komaj da je prebledela. Roland jo je bil zapustil. Roland je umrl — žalost njene duše je ostala ista.

Ko je Altieri odhajal, je mrmljal sam pri sebi:

„Lagal sem le na pol. Dvoje je mogoče: ali je Roland utonil, ali pa je ostal živ. V prvem primeru je moje poročilo resnično. V drugem pa poskrbim, da še bo resnično. In to je vprašanje nekaterih ur.“

Ko je Leonora ostala sama, je padla na kolena in se razjokala, kakor ni jokala že šest let — od

tistega dne, ko ji je oče sporočil, da je Roland pobegnil iz Benetk.

XXVI

Aretinov tajnik

Dva meseca sta potekla po teh dogodkih. Stopimo zdaj s čitateljem v palačo Pietra Aretina. Kakor Dandolo, Altierijeva in Imperijina je bila tudi njegova palača na Velikem kanalu. Čeprav je bil Aretino šele kakih dvajset dni v Benetkah, je njegovo ime že vsakdo poznal. Priredil je bil že razkošno pojedino in povabil nanjo pesnike, slikarje, igralce in patricije. Celo Tizian se je odzval njegovemu vabilu.

Nekega večera sta se ustavila pred Aretinovo palačo dva tujca. Stopila sta v vežo in potem po marmornih stopnicah, ki so držala v predsobje. Mlajši je šel naprej. Bil je skromno oblečen po florentinski noši. Imel je plave lase. Njegov tovariš bi bil pravcati orjak, da ni sključeno hodil. Gotovo je bil bolan na ledvicah. Bil je ves siv.

Florentincu je utegnulo biti kakih trideset let.

Stopil je v predsobje, ki je bilo okrašeno z neštetiimi kipi. Ne meneč se za goste, ki so bili tam zbrani, je potrpežljivo čakal, da pride vrsta nanj. Zakaj Aretino je sprejemal svoje goste v avdijenci kakor kak državnik.

Naposled je lakej stopil k tujcema in jima pomignil, naj gresta z njim. Odvedel ju je v sobo, kjer sta dve skoraj nagi ženski brenkali na kitaro.

Tam sta morala spet počakati.

Od časa do časa so se odprla vrata v ozadju in takrat se je začulo glasno govorjenje.

Skozi ta vrata je vstopil mladi Florentinec.

Tujec s sivimi lasmi je ostal v predsobju.

V veliki sobi, kamor ga je privedel lakej, se je neznanec zagledal pred petimi, šestimi moškimi in tremi ali štirimi ženskami, ki so natakale vina v brušene kozarce.

„Kaj bi radi?“ je vprašal eden izmed mož, ki je napol ležal na širokem kanapeju.

Florentinec je z enim pogledom preletel može pred seboj in nato brez obotavljanja odgovoril:

„Hotel bi videti slavnega pesnika, ki prebiva v tej palači.“

„Kar govorite, prijatelj, zakaj pred Aretinom stojite. Kaj bi hoteli od njega?“

„Prišel sem iz Firenze nalašč zato, da vam izrečem svoje spoštovanje.“

„Klara! Margerita!“ je zavpil Aretino. „Kaj pa se pomišljata, malopridnici, da ne ponudita stola mlademu možu in mu ne natočita vina? Čakajta, grđobi, vaju bom že še naučil, da bosta po zasluženju nosili ime ‚Aretink‘, ki sem ga vama dal, to se pravi, boginj dražestne in poetične gostoljubnosti...“

Gramofone, plošče
kupim edino najugodnejše, ker je največja izbira, edino le pri

„APOLLO“

Ljubljana, Miklošičeva c. 38. Palača Grafike.
Najmodernejša izposojevalnica plošč

Kaj pripovedujejo filmske zvezde

Greta Garbo, svetlolasa sfin-ga: „Po premijeri mojega prvega go-vorečega filma „Ana Christie“, mi je pisal neki farmar iz Oklahome: „Ni-kdar ne bi bil mislil, da znate igrati tudi vloge takih žensk. Zdaj vem! Pri meni ste opravili! Da, tudi take stva-ri se gode...“

John Gilbert, dolgoletni part-ner Grete Garbo: „Mudil sem se v Te-xasu. Na dopustu. Ko sem se vračal, sem hotel kupiti v neki branjarji ci-garet. Morda cigarete John Gilbert? me je vprašala srčkana damica za pul-tom. Ves navdušen sem bil. Kaj me že tu poznajo? Toda preden sem mogel razplesti misel do konca se je dekle opravičilo: „Vseh drugih nam je zmanj-kalo.“

Ramon Novarro, MGMov primo amoroso: „Bila je premijera „Poganske ljubezni“. Zahvaliti bi se bil moral na odru. Tedaj me nahruli odr-ski sluga: „Ali ne znate brati? Neza-poslenim je dohod na oder prepove-dan.“ In me je vrgel ven.“

Joan Crawford: „Moj sprem-ljevalec in režiser obenem, prijazen, zastaven dečko, mi je zmeraj delal komplimente. Nekoč mi je rekel: „Stavim, da vsak otrok ve, kdo je Joan Crawfordova.“ Zlobno sem se mu na-smejala: „Mislite?“ — „Seveda!“ — Pokli-čem natakarka k mizi in ga vprašam: „Ali poznate Joan Crawfordovo?“ Na-takar za trenutek pomisli in nato pove z obžalovanjem: „Mislim, da te dame že dolgo ni bilo k nam. Pa bom vprašal šefa.“ — Stavo sem dobila.“

Nora Gregor, Metrova zvezda: „Pridem v Newyork. Naskočijo me

Jaz: „Da!“
Mr. Kane: „Igralka ste?“
Jaz: „Tako je.“
„Komaj pridem v Ameriko, in že sem popularna, si mislim vsa navdu-šena.“

Mr. Kane: „Namenjeni ste v Holly-wood?“

Jaz: „Da!“
Mr. Kane: „In pišete se Nora Gregor?“

Jaz: „Res! Kako pa veste vse to?“
Časnikar, že na begu, se še enkrat obrne in mimogrede pove: „Saj je vendar vse napisano na vašem kov-čegu!“

Kaj mislijo ameriške filmske družbe?

Ameriške filmske družbe so obve-stile lastnike beograjskih kinov, da bodo uvozile le še one ameriške filme, ki so zanje že sklenile pogodbe z last-niki kinov.

Ker so ameriški igralci pri nas zelo priljubljeni in je Amerika že od ne-kdaj delala najboljše filme, utegne biti ta ukrep za naše kinolastnike kata-strofa.

Kuhinja in zdravje

Dijeta v skromnem gospodinjstvu

Kaj je prav za prav dijeta? Ne samo hrana za bolnika, temveč sploh vsaka hrana, ki prija organizmu. Ži-veti mora dijetično vsak človek, če hoče ostati zdrav.

Ob besedi „dijeta“ misli vsakdo na velike izdatke, ki so z njo združeni. Vendar pa dijeta ni draga. Saj po-meni le pravilno kuhanje. S to besedo razumemo pravilno izrabljanje redil-nih snovi, ki služijo za ohranitev telesa. Tej zahtevi lahko ustreže vsaka gospodinja tudi s skromno vsoto, ki ji vsak mesec ostane za gospodinj-stvo. Treba je imeti nekaj znanja in dobro voljo. Ne z dragimi jedmi, s pa-metnim pripravljanjem lahko napravi z malenkostnimi troški pravo kosilo in tako obvaruje družino bolezni.

Mešana hrana

Za ljudi današnjega časa je meša-na hrana potrebna. Mnogo jih je, ki uživajo le enostransko hrano. Na pri-mer oni, ki se ogrevajo za surovo ali pa za rastlinsko hrano. Ona in ta sta preveč enostranski; morda dobro tek-neta, toda nikakor nista poceni in s časom tudi škodujeta zdravju. Pra-ksa je pokazala, da je ravno mešana hrana, ki sestoji iz mesnih in rast-linskih snovi, najboljša.

Nekaj teorije

Pomenimo se zdaj o hranilnih sredstvih. Po večini so organska hra-nila. V mesu, jajcih, mleku, siru, žitu, in sočivju dobimo beljakovine, v slad-korju ogljikove hidrate, v olju, slanini, maslu in rastlinskih masteh pa maščobe. Razen tega potrebuje orga-nizem še vode in soli. Odločilnega pomena so tudi vitamini. To so na-domestne snovi, ki jih je v mešani hrani obilo. Seveda omenjene hranil-ne snovi v posameznih jedeh niso koncentrirane. Skoraj v vseh jedeh dobimo mešanico vseh. Vpliv hranil-nih snovi na različne ljudi je različen.

Kakor smo zvedeli, vodijo to akcijo za prenehanje delovanja družbe Me-tro, Fox in United Artists, brez dvo-ma pa se jim bodo pridružila tudi ostala velika ameriška podjetja.

Ker pošlje Amerika svoje najboljše filme šele proti koncu sezone, pomeni ta ukrep, da letošnjih najboljših ame-riških filmov sploh ne bomo vidili.

Ta vest, ki jo je prineslo beograj-sko „Vreme“, nas je presenetila. Res so govorili, da so ameriška filmska podjetja zaradi novega filmskega za-kona prišla v velike težave, toda da bi se tako naglo odločila k skrajnemu koraku, nismo pričakovali.

Urednik zagrebškega „Fim-kurirja“ se je obrnil na zastopnike ameriških filmskih družb, toda zvedeti ni mogel nič pozitivnega. Izjavili so mu le, da niso niti beograjskim niti drugim ki-nom sporočili česa takega, iz česar bi bi bilo mogoče sklepati, da prenehajo delovati.

Najbrž pa je povzročila to zmedo vest iz Zagreba, ki je izšla v berlin-skem listu „Licht-Bild-Bühne“ 22. fe-bruarja. Ta vest pravi:

„Pravilnik k filmskem zakonu še ni objavljen, čeprav je bil najavljen za 15. februar. Ta zamuda je najbrž v zvezi s predlogom „Zveze filmskih za-vodov“ in intervencijo nekaterih ame-riških družb. Baje so tri največja film-ska podjetja sklenila, da od 1. marca dalje ne bodo več uvažala filmov.“

Iz tega „baje“ je najbrž nastala „Vremenova“ vest.

Koliko je resnice na stvari, ta tre-nutek še ne vemo. Definitivnega men-da še ni nič sklenjenega.

NOVI FILMSKI PRAVILNIK IN NAŠI KINI

Novi pravilnik o filmih pravi med drugim, da morajo naši kini igrati pri vsaki predstavi najmanj 10% pro-grama kulturnih filmov, od teh naj-manj polovico domačih filmov. Pra-vilnik vrhu tega določa, da morajo biti besedila filmov sestavljena izme-noma v latinici in cirilici.

Prva posledica določb novega film-skega pravilnika se je v Ljubljani že pokazala: kina „Ljubljanski dvor“ in „Ideal“ sta od sobote zaprta, ker ne moreta dobiti zahtevane metraže kul-turnih filmov. „Matica“ zapre menda te dni, in tudi na deželi je po časo-pisnih vesteh že cela vrsta kinov usta-vila predvajanje filmov.

Pitec Pete, spremljevalec Ranta-plancev (Foto Metro)

časnikarji. Vraga, komaj sem stopila na ameriška tla, že intervjuji! To je tempo! — Eden se me takoj loti:

„Moje ime je Kane, od tega in te-ga lista! Prihajate iz Evrope?“

Jaz: „Da!“

Mr. Kane: „Z Dunaja?“

Jaz: „Da!“

Mr. Kane: „Nazadnje ste stano-vali v Grand Hotelu?“

Jaz: „Da!“

Mr. Kane: „Potovali ste v prvem razredu?“

ČUJEŠ JO: VELIKA NOČ
hodi od palač do koč
in vstajenje v vsej naravi
mahom se povsod pojavi.
Vrata na stežaj odprimo!
Okna s cvetjem okrasimo!
Da popolno bo veselje,
izpolnjene slednje želje,
mizo s prtom pogrnimo,
nanj „Jajnine“ postavimo.
Vsa družina bo vesela.
ko bo v skledi jed duhtela.

O pripravljanju mesa

V mesu ostane dosti več hranilnih snovi, če ga hitro pečeš ali dušiš, ka-kor pa, če ga kuhaš. Res je, da se človek prenaš pečenke, če jo mora jesti vsak dan, toda saj ne pride v poštev samo pečenka! Pogled v ku-hinjsko knjigo, kjer boš dobila ne-šteto načinov pripravljanja mesa, ki so vsi boljši od kuhanja. Za juho pa ni treba, da je ravno mesna.

Zelo važno je tudi pripravljanje solate in surovega sadja. Sadje jej, če je le mogoče, surovo in neoluplje-no, toda oprano.

Kuhinja za bolnike

Še nekaj besed o njej. Največkrat je potrebna zaradi pokvarjenega že-lodeca, ki ga najprej ozdraviš s po-stom. Nekaj dni pij samo čaj z mle-kom in sladkorjem, jej prepečenec ali kekse, popoldne in zvečer pa pasirano ovseno, ješprečkovo ali riževo juho, ki si jo pripravila brez masti. Lahko dodaš še nekaj kompota. To so glavne jedi, ki naj jih uživa bolnik s pokvarjenim želodcem. Kolikor manj bo jedel, toliko bolje bo zanj. Čez ne-kaj dni lahko že poskusiš z majhnim seseklanim rezkom, s pasirano ze-lenjavo in nekaj dni nato se lahko že vrneš k običajni hrani. Seveda le, če je ta dijeta pomagala.

Posebno otroci imajo dostikrat pokvarjen želodec. Največkrat mu je vzrok ne slaba, ampak premalo skrb-no izbrana hrana.

Zdravnik in dijeta

Tudi nedolžne motnje v prebavi lahko ozdraviš z dijeto, ki traja le ne-kaj dni. Pri stalnih motnjah, ki so največkrat znak organskega bole-hanja, pojdi o pravem času k zdrav-niku, ki bo predpisal pravo dijeto.

Tudi v najskromnejšem gospodinj-stvu lahko kuha gospodinja dijetično hrano, ki ne bo draga.

Močnate jedi z oljem

CIMETOV ZVITEK

Potrebščine: 10 dek olja, rumenjaka, 5 žlice sladkorja, pol kile moke, pecilni prašek, sok in lupine ene citrone, ščepec soli, četrt litra mleka, rozine, sladkor in cimet po okusu.

Prilava: Olje, rumenjaka, sladkor in sol zmešaj in dodajaj moko in mleka, da dobiš mehko testo. Naposled prideni pecilni prašek in citriono (sok in sekljane lupinice). Potem vzemi čist prt, ga potresi z moko, da se testo ne prime, razvaljaj testo za prst debelo, namaži še z oljem in posuj, kolikor ti denarnica dopušča, z rozinami, sladkorjem in cimetom. (Lahko dodaš še pest drobtinice ali ribanih orehov.) S prtom testo narahlo zvij, previdno ga dvigni in položi v dobro namaščen pekač. Peci ga v srednje vroči pečici, toda ne predolgo, da se preveč ne posuši. S preostalim beljakom ga med pečenjem dvakrat pomaži, da dobi lepo barvo. Preden ga daš na mizo, ga posuj z vanilijevim ali cimetovim sladkorjem. Brez peke porabiš za pripravljanje 20 minut.

IZVRSTNI BUHTLJI

Potrebščine: 3 deke kvasa, košček sladkorja, nekaj mleka in moke za kipenje kvasa; potem 1 ali 2 rumenjaka, žlica sladkorja, 10 dek olja, četrt litra mleka, sol, citronovi olupki, 50 do 60 dkg moke in mezga.

Prilava: Pripravi kvas, da vzkipi. Nato ga zlij na moko, dodajaj vse ostalo in tako dolgo stepaj, da začne testo delati mehurčke in se več ne prime žlice. Testo naj vzhaja 2 uri na toplem. Nastane ga dvakrat toliko.

Ker je testo rahlo, moraš delati z njim zelo oprezno. Vzemi dobro z moko potreseno desko, razvaljaj ga za prst debelo in s kozarcem ali posebno formo izreži okrogla kolesca. Položi po dve kolesci drugo na drugo, vmes pa daj dovolj mezge. Najbolj okusna je mezga, ki je malce kisla (brusnice). Obe kolesci stisni. Pripravljeni pekač dobro namaži in polagaj buhtelj k buhtlju. Potem jih pusti na toplem še deset minut, da še malo vzidejo. Peci jih v vroči pečici. Med pečenjem jih dvakrat namaži z beljakom, ko pa so pečeni, jih posuj z vanilijevim sladkorjem. Čas, ki ga porabiš, je odvisen od tvoje spretnosti in kvasa.

Buhtlji so poceni in redilni.

SNEŽNE KEPICE (flancati)

Potrebščine: četrt kile moke, 6 dek olja, 4 žlice kisle smetane ali mleka, 1 rumenjaka, žlica sladkorja, event. še nekaj mleka in olja za peko.

Prilava: Iz moke, olja, smetane, rumenjaka in soli napravi na deski testo; če je pretirno ali prekrhko, dodaj še malo mleka. Testo naj na mrazem počiva 20 do 30 minut, nato pa ga razvaljaj in razreži na četverkotnike. Na sredi jih s kolescem razdeli, potem jih zvij in peci na razbeljenem olju. Ko so pečeni, naj se na situ odcede. Dobro jih potresi s sladkorjem in daj še tople na mizo.

SLADKI ŽLICNIKI S SKUTO

Potrebščine: četrt kile skute, dva rumenjaka, 3 deke olja, 3 stare žemlje, 8 dek zdroba, sol, osminka litra mleka in mast.

Prilava: Žemlje namoči, jih dobro iztisni in pasiraj. Potem pasiraj tudi skuto in oboje zmešaj. Dodaj še ostalo in pusti, da pol ure počiva. Nato z žlico napravi žlicnike in jih kuhaj v vroči slani vodi deset minut. Potem jih na masti opraji in potresi z vanilijevim sladkorjem.

Rižev narastek

Potrebščine: 7 dkg riža, ¼ litra mleka, 6 dkg presnega masla, 10 dkg sladkorja, nekoliko Dr. Oetker-jevega vanilinovega sladkorja, 2 jajci in ½ zavojčka Dr. Oetker-jevega pecilnega praška, jabolka.

Prilava: Spari riž v mleku, eventuelno v posnetem mleku v pečici. Ko se je ohladil, mu primešaj razpuščeno presno maslo, sladkor, nekoliko vanilinovega sladkorja, celi jajci in zavojček pecilnega praška. Nato namaži proti oguju zavarovano skledo s presnim maslom in potresi z moko, deni vanjo polovico mase, potem lepo olupljenih, razrezanih jabolok in na vrh ostalo maso. Sedaj postavi narastek v pečico, ga speci, da dobi rjavo skorjo, ter serviraj z vanilijevo omako.

Dan velikega pranja

(Gl. članek v 10. števil.)

Vodo, kjer si perilo namakala, odlij, in perilo v svežem, toplem milnem lugu izplakni; srajce peri obrnjene in pazi posebno na ovratnik, šive in robove. Vsak kos perila, ki si ga oprala, preglej, ali ni še kje kaj umazanega. Fino batistno perilo peri zelo oprezno.

KUHANJE

Po prvem pranju perilo rahlo ožmi, deni v kotel z nekaj sode in milnice, in

Ko boste pekle za veliko noč, ne pozabite na Oetkerjev pecilni prašek!

kuhaj četrt ure. Kuhanje mora razkrojiti vso umazanijo in perilo razkužiti. Lug uporabljaj samo enkrat, ker bo sicer perilo posivelo.

IZPIRANJE

Ko je perilo oprano, ga večkrat izplakni v vroči vodi, ki jo moraš neprestano izmenjavati. Varuj se prevelike razlike v temperaturi in nikdar ne daj vročega perila takoj v mrzlo vodo. Kolikor bolj bo perilo izplaknjeno, toliko bolj belo bo.

Tudi najskrbnejše pranje ne pomaže, če ostanejo v perilu drobci mila in luga. V poslednjo vodo za izpiranje dodaj lahko nekaj plavila, toda ne preveč, ker dobi sicer perilo grdo barvo. Pri velikih množinah perila moraš voditi večkrat dodati plavila, da bo vse perilo iste barve.

IZZEMANJE IN OBESANJE

Ožemanje povzroča mnogim gospodinjam dosti težave. Zanje bi bil najboljši stroj za izzemanje, ki je poceni in preprost.

Pred obešanjem perilo stepi in obriši vrvi. Nove vrvi, ki so iz konoplje, najprej namoči, sicer se bodo na perilu poznale rumene proge. Praktično je, če vrvi tako razpneš, da lahko obešaš na dve hkrati.

Pravilno pranje in skrb za perilo povzroča gospodinji dosti dela. Vendar pa je pranje za vsako žensko, ki zna pametno uporabiti vsa pomožna sredstva, lažje, kakor za ono, ki se ne zna prav obrniti.

Prirodna kozmetika: poceni in učinkovita

Lepoto ohraniš tudi z majhnimi stroški: Lepotni zavodi so namenjeni bolj premožnim ljudem. Naš namen pa je, da pomagamo tudi ženi, ki nima dovolj denarja. Zato bomo danes govorili o treh važnih rečeh, ki ne stanejo skoraj nič, ali pa zelo malo.

To je predvsem spanje. Zadnja leta je postalo moderno, da hodimo pozno spat. Časih malo pokrokamo, drugič dolgo beremo v postelji.

Razodeli bi vam skrivnost:

Ni je stvari, ki bi človeka tako dolgo ohranila

mladega, kakor je spanje!

To si dobro zapomnite! Najnižja mera za normalnega človeka je osem ur trdega spanja. Toda med ljudmi, posebno med ženskami, in še posebno med slabokrvnimi in nervoznimi, je dosti takih, ki jim osem ur ni dovolj. Če takemu človeku dopuščata poklic in stanovanje, da lahko delj spi, naj se tega ne brani. Dvakrat toliko bo lahko napravil, boljše volje bo, če bo spočit, svež.

Izvrstno sredstvo za pomirjenje živcev je počitek po kosilu.

Četrt ure po kosilu leži, zapri oči in ničesar ne misli. Če moreš, zaspil!

Dosti je ljudi, ki brez tega počitka skoraj ne morejo živeti. Če kako uro po kosilu trdno zaspé, se ob prebujanju čutijo poživljene.

In zdaj drugo sredstvo za lepoto, ki je tudi brezplačno, in ki bi moralo postati osnovno pravilo vsake ženske:

Nikdar ne pridi neumita in nepočesana k zajtrku! Posebno ne, če si poročena!

Ali še nisi opazila, kako razočaran je mož, ki ga ljubiš, kako prestrašeno te gleda, če se mu zdiš nelepa, ostarela?

OKVIRJI, SLIKE,
OGLEDALA, STEKLO,
PORCELAN

KLEIN
LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA ŠT. 4
Telefon št. 33-80

RUFF čokolada = veselje
bonboni = vsake družine

Kupujte domače izdelke
jugoslovanske tvornice
Dr. A. Oetkerja!

Šartelj!

Zmešaj 12 dkg surovega masla s 3 rumenjaki, dodaj 1 zavoj Dr. Oetkerjeve zmesi za šartelj, ¼ litra mleka in čvrst sneg 3 beljakov. Testo naj gosto teče z žlice. Peci ga v dobro namaščenem modlu pri srednji vročini.

Dr. OETKERJEVE

Špecialitete se dobijo v vseh špecerijskih in delikatesnih trgovinah.

Dr. OETKER, MARIBOR.